

V Bruseli 26. 4. 2017
COM(2017) 250 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Vytvorenie Európskeho piliera sociálnych práv

{SWD(2017) 200 final}
{SWD(2017) 201 final}
{SWD(2017) 206 final}

„Musíme zintenzívniť naše úsilie o spravodlivejší a skutočne celoeurópsky pracovný trh. V rámci tohto úsilia budem chcieť vypracovať Európsky pilier sociálnych práv, ktorý zohľadní meniace sa prostredie európskych spoločností a sveta práce a ktorý bude slúžiť ako kompas pre obnovenú konvergenciu v eurozóne. Tento Európsky pilier sociálnych práv by mal doplniť spoločne dosiahnuté výsledky, pokiaľ ide o ochranu pracovníkov v EÚ. Verím, že urobíme dobre, ak s touto iniciatívou začneme v eurozóne, pričom ostatné členské štáty EÚ sa budú môcť dobrovoľne pripojiť.“

predseda Jean-Claude Juncker, správa o stave Únie,
Európsky parlament, 9. septembra 2015

1. Úvod

Vybudovanie inkluzívnejšej a spravodlivejšej Únie je kľúčovou prioritou Európskej komisie¹. Od oznámenia vytvorenia Európskeho piliera sociálnych práv predsedom Junckerom Komisia aktívne spolupracovala so všetkými príslušnými zainteresovanými stranami na všetkých úrovniach. V marci 2016 predložila predbežný návrh Európskeho piliera sociálnych práv a začala rozsiahlu verejnú konzultáciu s cieľom získať spätnú väzbu². V januári 2017 v nadväznosti na podujatia a vstupy zainteresovaných strán z celej Európy zorganizovala konferenciu na vysokej úrovni s cieľom uvedenú konzultáciu uzavrieť³.

Komisia dnes predkladá výsledky tejto verejnej konzultácie spolu so svojim konečným návrhom Európskeho piliera sociálnych práv. V rámci tohto piliera sa stanovuje niekoľko kľúčových zásad a práv na podporu spravodlivých a dobre fungujúcich trhov práce a systémov sociálneho zabezpečenia. Ako sa zdôrazňuje v správe piatich predsedov o dobudovaní hospodárskej a menovej únie v Európe⁴, má to takisto zásadný význam pre budovanie odolnejších hospodárskych štruktúr. Pilier má preto slúžiť ako kompas, ktorým sa má riadiť obnovený proces konvergencie smerom k lepším pracovným a životným podmienkam v zúčastnených členských štátoch. V prvom rade je koncipovaný pre eurozónu, ale je otvorený všetkým členským štátom EÚ.

Za dodržiavanie týchto zásad a práv sú spoločne zodpovedné všetky zainteresované strany. Väčšina nástrojov potrebných na vybudovanie piliera je v kompetencii miestnych, regionálnych a vnútroštátnych orgánov, ako aj sociálnych partnerov a zástupcov občianskej spoločnosti. Európska únia, a najmä Európska komisia, môže pomôcť stanovením rámca, poskytnutím usmernenia a vytvorením rovnakých podmienok, a to pri plnom rešpektovaní vnútroštátnej situácie a inštitucionálnej štruktúry. Aj keď sú tieto prvky nevyhnutné, opatrenia na úrovni EÚ sa budú musieť podporovať a vykonávať na všetkých úrovniach zodpovednosti.

¹ Pozri politické usmernenia pre budúcu Európsku komisiu „Nový začiatok pre Európu: moja agenda pre zamestnanosť, rast, spravodlivosť a demokratickú zmenu“, 15. júl 2014.

² Pozri COM(2016) 127 final z 8. marca 2016.

³ Pozri výsledky verejnej konzultácie v sprievodnom dokumente SWD(2017) 206 z 26. apríla 2017.

⁴ Pozri správu piatich predsedov o dobudovaní hospodárskej a menovej únie v Európe z 22. júna 2015.

Diskusia o sociálnom rozmere Európy je súčasťou začatej širšej diskusie o budúcnosti EÚ-27. Bielou knihou Komisie o budúcnosti Európy⁵ sa začala široká diskusia o budúcnosti, akú chceme pre nás, naše deti a pre Európu. Diskusný dokument o sociálnom rozmere Európy⁶ uverejnený spolu s balíkom týkajúcim sa Európskeho piliera sociálnych práv sa zameriava na hĺbkovú transformáciu európskej spoločnosti a sveta práce v nadchádzajúcom desaťročí a uvádza niekoľko možností, ako môžeme kolektívne reagovať prostredníctvom budovania Európy, ktorá chráni, posilňuje a obraňuje. V Rímskej deklarácii prijatej vedúcimi predstaviteľmi EÚ 25. marca 2017 sa poukázalo na význam sociálnej Európy. Sociálny samit pre spravodlivé pracovné miesta a rast, ktorý sa bude konať 17. novembra 2017 v Göteborgu, bude ďalšou príležitosťou na realizovanie týchto myšlienok.

V tomto oznámení sa prezentuje Európsky pilier sociálnych práv a načrtáva ďalší postup na jeho vykonávanie. Oznámenie je sprevádzané niekoľkými legislatívnymi a nelegislatívnymi iniciatívami týkajúcimi sa rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom, informovanosti pracovníkov, prístupu k sociálnej ochrane a pracovného času. Podľa logiky piliera tieto návrhy po ich prijatí aktualizujú a doplnia *acquis* EÚ. Znenie samotného piliera podporuje pracovný dokument útvarov Komisie, v ktorom sa uvádzajú podrobnejšie vysvetlenia každej zásady a práva⁷. Okrem toho bol na sledovanie pokroku v praxi zavedený sociálny prehľad⁸. Bude slúžiť na sledovanie trendov a výsledkov v jednotlivých krajinách a poskytovanie usmernení politiky v rámci európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politik. Pre EÚ ako celok bude prehľad takisto slúžiť na posúdenie pokroku v dosahovaní hodnotenia AAA v sociálnej oblasti.

2. Dôvody vytvorenia Európskeho piliera sociálnych práv

Európsky pilier sociálnych práv prezentujeme na základe reflexie o súčasnej a budúcej realite. Napriek nedávnomu zlepšeniu hospodárskych a sociálnych podmienok v Európe sú dôsledky krízy posledného desaťročia stále ďalekosiahle, od dlhodobej nezamestnanosti mladých ľudí po riziko chudoby v mnohých častiach Európy. Zároveň každý členský štát čelí rýchlym zmenám vo svojej spoločnosti a vo svete práce. Ako sa pripomína v diskusnom dokumente o sociálnom rozmere Európy, existuje toľko výziev, koľko je príležitostí. EÚ má najpokrokovejšie sociálne systémy na svete a uplatňuje množstvo najlepších postupov a inovácií v sociálnej oblasti, ale musí riešiť bezprecedentné sociálne výzvy a prispôbiť sa im.

⁵ Pozri COM(2017) 205 z 1. marca 2017.

⁶ Pozri COM(2017) 206 z 26. apríla 2017.

⁷ Pozri SWD(2017) 201 z 26. apríla 2017.

⁸ Pozri SWD(2017) 200 z 26. apríla 2017.

V tomto kontexte je účelom Európskeho piliera sociálnych práv zavedenie nových a účinnejších práv pre občanov. V pilieri je zakotvených 20 zásad a práv, ktoré sú rozdelené do troch kategórií: rovnaké príležitosti a prístup na trh práce, spravodlivé pracovné podmienky a sociálna ochrana a začlenenie. Zameriavajú sa na splnenie sľubu v zmluvách o sociálnom trhovom hospodárstve s vysokou konkurencieschopnosťou zameranom na dosiahnutie plnej zamestnanosti a sociálneho pokroku. Hoci zásady a práva sú spoločné, nepredpokladá sa, že sa dosiahnu na základe „jediného riešenia pre všetkých“: v rámci piliera sa uznáva rôznorodosť situácie a odlišnosť spôsobov dostupných na splnenie týchto spoločných cieľov.

Mnohé príspevky získané počas verejnej konzultácie výrazne prispeli k vylepšeniu konečného návrhu Európskeho piliera sociálnych práv, ktorý sa dnes prezentuje (pozri rámček 1). V porovnaní s predbežným návrhom z marca 2016 bolo po konzultácii podrobnejšie upravených viacero parametrov.

Rámček 1. Verejná konzultácia o Európskom pilieri sociálnych práv

Od marca do decembra 2016 Komisia uskutočnila verejnú konzultáciu s cieľom získať spätnú väzbu o predbežnom návrhu piliera. Bola to tiež príležitosť zamyslieť sa nad budúcnosťou práce a systémom sociálneho zabezpečenia, nad tým, či „acquis“ EÚ v sociálnej oblasti ešte stále splňa daný účel a nad možnou úlohou piliera v rámci správy hospodárskej a menovej únie.

Konzultácia umožnila rozsiahlu diskusiu s ostatnými inštitúciami EÚ, národnými vládami a parlamentmi, odborníkmi a širokou občianskou spoločnosťou. Sociálni partneri zohrali špecifickú úlohu prostredníctvom špecializovaných stretnutí za účasti EÚ, vnútroštátnych medziodvetvových organizácií a odvetvových federácií EÚ. V celej Európe sa uskutočnilo vyše 60 tematických podujatí za účasti viac ako 2 500 účastníkov. Na vnútroštátnej úrovni sa konali špecializované konzultačné podujatia vo všetkých 27 členských štátoch. Prišlo viac ako 16 500 vyplnených špecificky zameraných online dotazníkov. S cieľom vyhodnotiť konzultačný proces sa 23. januára 2017 konala konferencia na vysokej úrovni.

Európsky parlament prijal uznesenie o pilieri 19. januára 2017⁹. Výbor regiónov prijal svoje stanovisko 11. októbra 2016¹⁰ a Európsky hospodársky a sociálny výbor 25. januára 2017¹¹. Okrem toho Komisia dostala 21 príspevkov od národných vlád¹² a ministri diskutovali o pilieri na rôznych zasadnutiach Rady.

Počas konzultácie boli identifikované štyri hlavné trendy, ktorými by sa Európsky pilier sociálnych práv mal zaoberať: i) sociálne dôsledky krízy vrátane nárastu chudoby a vylúčenia, nerovnosti a nezamestnanosti, nízkeho rastu a konkurencieschopnosti; ii) budúcnosť práce a rýchlo sa rozvíjajúci digitálny trh práce; iii) demografický vývoj, konkrétne starnutie európskeho obyvateľstva a iv) hospodárske rozdiely medzi členskými štátmi. Tieto obavy boli smerodajné pri vypracovaní dnes

⁹ 2016/2095(INI).

¹⁰ CDR 2868/2016.

¹¹ SOC/542-01902-00-01-ac.

¹² Belgicko, Česká republika, Dánsko, Estónsko, Francúzsko, Grécko, Holandsko, Írsko, Litva, Lotyšsko, Luxembursko, Maďarsko, Nemecko, Poľsko, Portugalsko, Rakúsko, Rumunsko, Slovensko, Spojené kráľovstvo, Švédsko a Taliansko.

prezentovaného Európskeho piliera sociálnych práv.

Konzultácia vo všeobecnosti potvrdila podporu pre Európsky pilier sociálnych práv ako príležitosť na vybudovanie sociálnejšej Európy. Zároveň potvrdila, že európske hospodárske a sociálne výzvy sú navzájom prepojené a vyžadujú si konzistentnú činnosť na všetkých úrovniach. Mnohí respondenti poukázali najmä na skutočnosť, že cieľom piliera by nemala byť harmonizácia sociálnej politiky v celej EÚ.

Podrobnejšie zhrnutie konzultácie sa nachádza v pracovnom dokumente útvarov Komisie uverejnenom súbežne s týmto oznámením¹³.

Tieto výzvy sú osobitne dôležité na dobudovanie hospodárskej a menovej únie v Európe, ako sa zdôrazňuje v správe piatich predsedov z júna 2015¹⁴. Nejde len o sociálnu potrebu, ale aj o hospodársku nevyhnutnosť. Zamestnanosť a sociálne podmienky sa v jednotlivých štátoch eurozóny výrazne odlišujú, čiastočne v dôsledku krízy, ale čiastočne vyplývajú aj z nerovnováh, ktoré sa nahromadili počas rokov pred krízou. Ako sa zdôrazňuje v uvedenej správe, efektívne a odolné trhy práce, ktoré podporujú vysokú úroveň zamestnanosti a sú schopné absorbovať otrasy bez toho, aby vznikla nezamestnanosť, sú nevyhnutné pre hladké fungovanie hospodárskej a menovej únie. Postupne prispievajú k zblíženiu výsledkov jednotlivých členských štátov a k inkluzívnejšej spoločnosti. Popri výzvach týkajúcich sa trhov práce je takisto dôležité zabezpečiť, aby mal každý občan prístup k primeranému vzdelaniu a aby bol zavedený účinný systém sociálnej ochrany s „minimom sociálnej ochrany“, ktorý chráni najzraniteľnejších členov spoločnosti. Napokon, v správe sa zdôrazňuje potreba ísť ešte o krok ďalej a presadzovať hlbšiu integráciu národných trhov práce prostredníctvom uľahčenia geografickej a profesijnej mobility. To si vyžaduje spravodlivé a vykonateľné rovnaké podmienky pre verejné orgány, pracovníkov a podniky.

Pilier je preto predovšetkým vytvorený pre členské štáty eurozóny, ale uplatniteľný na všetky členské štáty, ktoré si želajú sa na ňom zúčastňovať.

¹³ Pozri SWD(2017) 206 z 26. apríla 2017.

¹⁴ Pozri „Dobudovanie európskej hospodárskej a menovej únie“, správa Jeana-Clauda Junckera vypracovaná v spolupráci s Donaldom Tuskom, Jeroenom Dijsselbloemom, Mariom Draghim a Martinom Schulzom, jún 2015.

3. Politická a právna povaha piliera

Pilier sa priamo inšpiruje početnými existujúcimi osvedčenými postupmi v celej Európe a opiera sa o pevný súbor právnych predpisov, ktorý existuje na úrovni EÚ a na medzinárodnej úrovni. Mnoho z týchto hodnôt bolo zakotvených v Rímskych zmluvách už v roku 1957 a získali širšie globálne uznanie vďaka práci medzinárodných organizácií, ako je napríklad Organizácia Spojených národov, Medzinárodná organizácia práce a Rada Európy. Pilier stavia najmä na Európskej sociálnej charte podpísanej 18. októbra 1961 v Turíne a Charte Spoločenstva o základných sociálnych právach pracovníkov z roku 1989, v ktorých sa stanovujú základné sociálne práva. Zároveň sa za posledných 30 rokov vyvinulo aj „sociálne *acquis*“ EÚ, a to v dôsledku nových ustanovení v zmluvách, prijatia Charty základných práv Európskej únie, nových právnych predpisov a judikatúry Súdneho dvora Európskej únie. Ciele do roku 2030, ktoré v oblasti trvalo udržateľného rozvoja nedávno prijala OSN, poskytujú nový program na riešenie odstraňovania chudoby a hospodárskych, sociálnych a environmentálnych rozmerov trvalo udržateľného rozvoja.

Konečné znenie takisto berie plne do úvahy širšie politické úvahy a právne obmedzenia. Členské štáty, a v mnohých oblastiach, sociálni partneri, majú hlavné alebo dokonca výlučné právomoci v oblastiach, ako sú pracovné právo, minimálna mzda, vzdelávanie, zdravotná starostlivosť a organizácia systémov sociálnej ochrany. Hradia aj väčšinu nákladov v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje Európsky pilier sociálnych práv. Zásady a práva stanovené v pilieri sa budú musieť vykonávať na úrovni Únie a členských štátov pri úplnom rešpektovaní ich príslušných právomocí. Je to tiež v súlade so zásadami subsidiarity a proporcionality, ktoré predpokladajú, že opatrenie na úrovni EÚ sa prijme len vtedy, ak ciele možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, a že takéto opatrenie nepresiahne to, čo je nevyhnutné na dosiahnutie cieľov zmlúv. Týmito zásadami sa zaisťuje, aby sa rozhodnutia prijímali čo najbližšie k občanom Únie a aby navrhované opatrenia na úrovni EÚ vychádzali z preukázanej pridanej hodnoty. Toto očakávajú občania a je to najefektívnejšie a najúčinnnejšie.

Pilier potvrdzuje práva, ktoré sú už zakotvené v *acquis* EÚ a medzinárodnom *acquis* a dopĺňa ich s cieľom zohľadniť nové skutočnosti. Pilier ako taký nemá vplyv na zásady a práva, ktoré sú už obsiahnuté v záväzných ustanoveniach práva Únie: spojením práv a zásad, ktoré boli stanovené v rôznom čase, rôznym spôsobom a v rôznej podobe, sa snaží, aby boli viditeľnejšie, jasnejšie a zrozumiteľnejšie pre občanov a aktérov na všetkých úrovniach.

Takýmto spôsobom pilier vytvára rámec na usmernenie budúcej činnosti zúčastnených členských štátov. To je dôvod, prečo sa pilier predkladá vo forme odporúčania Komisie spolu s návrhom medziinštitucionálneho vyhlásenia. Odporúčanie dnes prijala Komisia na základe článku 292 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Ako v prípade Charty základných práv, návrh medziinštitucionálneho vyhlásenia sa prerokuje s Európskym parlamentom a Radou.

Vykonávanie piliera bude prebiehať v rôznorodých podmienkach a v meniacom sa sociálno-ekonomickom prostredí. Pilier stanovuje referenčný rámec, ale zároveň bol koncipovaný ako dynamický nástroj, ktorý poskytuje aktérom na všetkých úrovniach manévrovací priestor, aby mohli konať podľa svojich právomocí a aktualizovať svoje nástroje

na základe konkrétnych situácií. Pri riešení nových výziev by sa malo najmä podporovať experimentovanie v oblasti politiky a sociálne inovácie, ktoré môžu byť prínosné pre všetkých. Ako sa uvádza ďalej v texte, s cieľom pokračovať v práci sa bude iniciovať a posilňovať celý rad opatrení na úrovni EÚ.

Zásady a práva zakotvené v pilieri sú v záujme občanov, orgánov verejnej moci a sociálnych partnerov na všetkých úrovniach. Vzhľadom na právnu povahu piliera, tieto zásady a práva nie sú priamo vykonateľné: vyžadujú si pretavenie do cielených opatrení a/alebo samostatných právnych predpisov na príslušnej úrovni. Toto je podrobne vysvetlené v pracovnom dokumente útvarov Komisie, ktorý je sprievodným dokumentom k pilieru¹⁵.

V mnohých prípadoch hlavným problémom nie je ani tak uznávanie práv, ale skôr ich skutočné využívanie. Existujú prípady, keď občania nemôžu naplno využívať svoje práva v dôsledku nedostatočnej informovanosti, nedostatočného vykonávania alebo presadzovania existujúcich právnych predpisov. Preto bude pokračovanie stratégie dôrazne zamerané na posilnenie presadzovania existujúcich práv. Príkladom takéhoto opatrenia je nedávne hodnotenie *acquis* v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci: uskutočnila sa rozsiahla konzultácia na posúdenie účinnosti, efektívnosti, relevantnosti a koherentnosti existujúcich právnych predpisov a navrhnutie stratégie na zabezpečenie účinnejšej ochrany zdravia a bezpečnosti pracovníkov, pričom sa bralo do úvahy administratívne zaťaženie a špecifické potreby malých a stredných podnikov¹⁶.

4. Nadväzujúce opatrenia na úrovni EÚ

Vzhľadom na uvedené politické a právne úvahy, za vykonávanie piliera budú v prvom rade zodpovedné národné vlády, verejné orgány a sociálni partneri na všetkých úrovniach. Či má Únia zákonnú právomoc konať je podrobnejšie vysvetlené v sprievodnom pracovnom dokumente útvarov Komisie¹⁷. Zostávajúca časť tohto oddielu sa zameriava na nadväzujúce opatrenia na úrovni EÚ.

Na európskej úrovni sa zmobilizujú všetky rôzne nástroje, ktoré sú k dispozícii: právo EÚ, s dôrazom na presadzovanie rozsiahleho existujúceho *acquis*, ktoré sa aktualizuje a doplní tam, kde je to potrebné; sociálny dialóg, aby sa sledovala a podporovala práca sociálnych partnerov EÚ; usmernenia a odporúčania v oblasti politiky, a to prostredníctvom európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík; a finančná podpora prostredníctvom rôznych fondov EÚ. Okrem toho pri vykonávaní piliera pomôže nový sociálny prehľad umožňujúci monitorovanie pokroku z hľadiska výsledkov.

¹⁵ Pozri SWD(2017) 201 z 26. apríla 2017. Zásady zakotvené v Európskom pilieri sociálnych práv sa týkajú občanov Únie a štátnych príslušníkov tretích krajín s legálnym pobytom.

¹⁶ Pozri COM(2017) 12 z 10. januára 2017.

¹⁷ Pozri SWD(2017) 201 z 26. apríla 2017.

Schválenie Európskeho piliera sociálnych práv

Komisia navrhuje, aby bol Európsky pilier sociálnych práv spoločne slávnostne vyhlásený inštitúciami EÚ. Spolu s Európskym parlamentom a predsedníctvom Rady Komisia zorganizuje diskusiu na základe dnes predloženého návrhu vyhlásenia. Sociálny samit, ktorý sa bude konať 17. novembra tohto roku vo Švédsku, bude kľúčovým momentom nasmerovania práce v súlade so širšou diskusiou o sociálnom rozmere Európy. Medzitým bude ako referencia slúžiť dnes prijaté odporúčanie, pričom toto oznámenie poskytne rámec pre budúce opatrenia Komisie. Dnes prijaté odporúčanie sa zmení v zmysle konečného spoločného vyhlásenia inštitúcií EÚ.

Aktualizácia a doplnenie práva EÚ tam, kde je to potrebné

Právne predpisy EÚ sú naďalej nevyhnutné na zaručenie práv občanov, ako sa stanovuje v zmluvách. V záujme účinnosti viacerých zásad a práv zahrnutých do piliera budú potrebné určité ďalšie legislatívne iniciatívy. Komisia vyvíja výraznú a nepretržitú snahu zabezpečiť, aby boli právne predpisy EÚ aktualizované a splňali svoj účel. Odzrkadľuje sa to v niekoľkých nedávnych iniciatívach, ako napríklad v iniciatívach týkajúcich sa koordinácie systémov sociálneho zabezpečenia, vysielania pracovníkov, revízie rámca EÚ v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a Európskeho aktu o prístupnosti na zlepšenie fungovania vnútorného trhu s prístupnými výrobkami a službami v prospech osôb so zdravotným postihnutím a starších ľudí. Pilier ponúka nový spôsob, ako posúdiť, či sú existujúce právne predpisy EÚ vypracované a upravené takým spôsobom, že splňajú svoj účel a reagujú na nové výzvy. Spustenie tohto piliera je sprevádzané prvým súborom legislatívnych iniciatív týkajúcich sa rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom, prístupu k sociálnej ochrane a informovanosti pracovníkov. Ďalšie iniciatívy v oblastiach, na ktoré sa vzťahujú zásady a práva zahrnuté do piliera, budú nasledovať v budúcnosti ako súčasť procesu prípravy ročného pracovného programu Komisie a diskusie o ňom.

Lepšie presadzovanie práva EÚ

Okrem nových legislatívnych iniciatív sa Európsky pilier sociálnych práv zameriava na účinné vykonávanie existujúcich právnych predpisov. Spustenie piliera poskytuje príležitosť posilniť vykonávanie a presadzovanie existujúceho *acquis*, a to aj prostredníctvom nelegislatívnych opatrení. Takéto posilnené vykonávanie bude zahŕňať podporu vyššej informovanosti o právach, mechanizmov presadzovania alebo rozšírených výkladových usmernení tam, kde je to potrebné. Nedávna Európska agenda pre kolaboratívne hospodárstvo¹⁸ a dnes zverejnené výkladové oznámenie o smernici o pracovnom čase sú dva tematické príklady toho, akú formu môžu mať takéto usmernenia¹⁹. Komisia takisto preskúma, v ktorých oblastiach existujú nedostatky vo vykonávaní, pričom využije najmä vstupy sociálnych partnerov, a rozhodne o potrebných krokoch.

¹⁸ COM(2016) 356 z 2. júna 2016.

¹⁹ C(2017) 2601 z 26. apríla 2017.

Podpora sociálneho dialógu v EÚ

Táto Komisia od začiatku svojho funkčného obdobia podporuje obnovenie sociálneho dialógu na úrovni EÚ, a to poskytovaním nových stimulov pre sociálnych partnerov, aby sa zapojili do tvorby politík a právnych predpisov EÚ, ako aj stimulov na podporu sociálneho dialógu na všetkých úrovniach. V spoločnom vyhlásení s názvom „Nový začiatok sociálneho dialógu“, ktoré v júni 2016 podpísali sociálni partneri EÚ, predsedníctvo Rady a Komisia, sa potvrdil spoločný záväzok k zlepšeniu rámcových podmienok, účinnosti a kvality sociálneho dialógu na všetkých úrovniach. Pre dobre fungujúci sociálny dialóg je nevyhnutná dvojstranná spolupráca medzi zamestnávateľmi a odbormi. Rámcová dohoda o aktívnom starnutí a medzigeneračnom prístupe, ktorú podpísali sociálni partneri na úrovni EÚ v marci 2017, je príkladom toho, ako sociálni partneri môžu prispieť k lepšej správe vecí verejných a účinnejším sociálnym a hospodárskym reformám.

Monitorovanie pokroku v rámci európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík

Od začiatku funkčného obdobia tejto Komisie sa sociálne otázky začleňujú do európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík a prikladá sa im väčší význam. V analýze a odporúčaní sa odzrkadlia a podporia zásady zakotvené v pilieri na základe posúdenia, monitorovania a porovnania pokroku dosiahnutého pri ich vykonávaní. Referenčné porovnávanie a výmena najlepších postupov bude prebiehať vo viacerých oblastiach, ako sú právne predpisy na ochranu zamestnanosti, dávky v nezamestnanosti, minimálne mzdy, minimálny príjem a zručnosti²⁰. Pri monitorovaní pokroku pomôže nový sociálny prehľad, ktorý obsahuje obmedzený počet existujúcich významných ukazovateľov na posúdenie zamestnanosti a sociálnych trendov²¹. O prehľade sa bude diskutovať s príslušnými výbormi Rady s cieľom jeho zahrnutia do každoročnej spoločnej správy o zamestnanosti, ktorá sa uverejňuje každú jeseň v rámci európskeho semestra. Mohol by sa takisto stať referenciou dosiahnutých výsledkov v oblasti sociálneho rozmeru eurozóny a Európy vo všeobecnosti.

Vývodenie záverov na účely dobudovania hospodárskej a menovej únie v Európe

Európsky pilier sociálnych práv je súčasťou úsilia začať nový proces zblížovania v rámci HMÚ. Spočíva v presvedčení, že zblížovanie smerom k lepším sociálno-ekonomickým výsledkom, sociálnej odolnosti a spravodlivosti je nevyhnutným základom pre integrovanejšiu a stabilnejšiu Európu a že je to nevyhnutné pre udržateľnosť hospodárskej a menovej únie. Pokiaľ ide o budúcnosť, úspech eurozóny závisí vo veľkej miere od účinnosti národných trhov práce a systémov sociálneho zabezpečenia a od schopnosti hospodárstva rýchlo absorbovať otrasy, prispôbiť sa im a účinne riešiť ich sociálne dôsledky. Takisto závisí od schopnosti národných hospodárstiev zlepšiť životnú úroveň a potenciál rastu. To si vyžaduje vysoko kvalitné vzdelávanie a odbornú prípravu a dobre fungujúce trhy práce, čo umožňuje plynulé pridelovanie zdrojov, ale aj zavedenie dobre navrhnutých systémov

²⁰ V týchto osobitných oblastiach už prebieha spolupráca s výbormi Rady.

²¹ Pozri SWD(2017) 200 z 26. apríla 2017.

sociálnej ochrany na zabezpečenie účinnej automatickej stabilizácie, prevencie a znižovania chudoby a podporu opätovného zaradenia na trh práce. V súlade so správou piatich predsedov by mohli niektoré zásady a práva stanovené v pilieri slúžiť na účely záväznejších noriem v súlade s procesom prehlbovania HMÚ.

Finančná podpora EÚ

Vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv sa bude naďalej podporovať z fondov EÚ, najmä z Európskeho sociálneho fondu. Predovšetkým operačné programy na obdobie 2014 – 2020 v rámci európskych štrukturálnych a investičných fondov, ako aj ďalšie kľúčové finančné programy, ako je napríklad iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí, Erasmus+, Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii a Fond európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby, budú zohrávať kľúčovú úlohu pri podpore mnohých zásad piliera. Pilier bude slúžiť aj ako referencia pri návrhu finančného programového obdobia EÚ po roku 2020. Komisia bude úzko spolupracovať s členskými štátmi, miestnymi a regionálnymi orgánmi, aby sa zabezpečilo, že budúce financovanie EÚ bude zamerané na stanovené priority, a aby členské štáty vytvorili potrebné štruktúry, ktoré zaistia, že sa tieto finančné prostriedky budú môcť v plnej miere využívať tam, kde sú najviac potrebné.

5. Záver

V rámci konzultácie o Európskom pilieri sociálnych práv sa zdôraznil rozsah sociálnych a hospodárskych problémov, ktorým čelí Európa, a najmä eurozóna, takisto sa však potvrdili spoločné výzvy a potreba konať spoločne a okamžite, aby sa Európa opäť dostala na správnu cestu smerom k inkluzívnejšiemu hospodárskemu rastu a väčšej sociálnej súdržnosti. Tieto snahy sú neoddeliteľnou súčasťou širšej politickej a hospodárskej agendy iniciovanej na európskej úrovni v snahe reagovať na krízu posledného desaťročia a prekonať ju.

Európsky pilier sociálnych práv predstavuje špecifické zásady a práva, ktoré sa majú konkretizovať na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni. Občanov kladie na prvé miesto a stanovuje spoločný postup na dosiahnutie rovnakých príležitostí a rovnakého prístupu na trh práce, spravodlivých pracovných podmienok a sociálnej ochrany a začlenenia. Tieto zásady a práva sú dôležité aj pre širšiu diskusiu o budúcnosti EÚ-27.

Členské štáty, ich verejné orgány, sociálni partneri na všetkých úrovniach a inštitúcie EÚ nesú spoločnú zodpovednosť za prácu na vybudovaní prosperujúcejšej a spravodlivejšej Európy, v ktorej ide hospodársky a sociálny vývoj ruka v ruke. V pilieri sa stanovujú míľniky budúcich opatrení a niekoľko iniciatív EÚ, ktoré boli dnes predložené, je súčasťou tohto balíka. Komisia bude naďalej úzko spolupracovať s Európskym parlamentom a Radou s cieľom zorganizovať vyhlásenie piliera, a so zainteresovanými stranami s cieľom pokračovať v práci na všetkých úrovniach.